

Załącznik
do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Mroczy
z dnia marca 2013 r.

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W
RODZINIE
DLA MIASTA I GMINY MROCZA
NA LATA 2013 - 2015**

Mrocz, marzec 2013 r.

WPROWADZENIE

Na zagadnienie przemocy domowej można spojrzeć z wielu perspektyw, bowiem przemocą domową zajmuje się szereg dyscyplin naukowych, takich jak: psychologia, pedagogika, prawo, socjologia, polityka społeczna itp. Precyzyjne zdefiniowanie tego zjawiska nastęrcza wielu problemów interpretacyjnych. Przemoc w rodzinie można oceniać w kategoriach prawnych, moralnych, psychologicznych i społecznych.

Na potrzeby niniejszego Programu posłużymy się definicją przemocy zawartą w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493 ze zm.). Artykuł 2. pkt 2. tejże ustawy definiuje przemoc w rodzinie, jako „jednorazowe albo powtarzające się, umyślnie działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Wyróżnia się kilka rodzajów przemocy, które mają swoje charakterystyczne wyznaczniki, ale też wiele elementów wspólnych. Każda forma przemocy powoduje ból, cierpienie, zawsze narusza prawa i dobra osobiste ofiary i jest intencjonalna. Przemoc w rodzinie ogranicza się do czterech podstawowych rodzajów. Jest to przemoc fizyczna, przemoc psychiczna, przemoc seksualna i przemoc ekonomiczna. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tab. 1 Rodzaje przemocy

Rodzaje przemocy	Formy zachowań
Przemoc fizyczna	Popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielanie koniecznej pomocy itp.
Przemoc psychiczna	Wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb itp.
Przemoc seksualna	Wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety itp.
Przemoc ekonomiczna	Odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej,

	niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny itp.
--	---

Źródło: Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”

Ofiarami przemocy w rodzinie są na ogół kobiety i dzieci. Rzadko mężczyźni, chociaż ostatnio coraz częściej można spotkać się ze stosowaniem przemocy także wobec mężczyzn. Kategorią ofiar przemocy, o której mówi się nieco rzadziej niż o dzieciach i kobietach, są osoby niepełnosprawne i ludzie starsi.

Ofiary przemocy to osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Zależność ta może mieć wymiar psychiczny, fizyczny i ekonomiczny.

Najczęstszym objawem u osób doznających przemocy jest wyuczona bezradność. Jest ona poddaniem się, zaprzestaniem działania, co wynika z przekonania, że cokolwiek się zrobi, nie będzie to miało żadnego znaczenia, gdyż zawsze znajdzie się powód do zachowań agresywnych. Bardzo często bezradność rozwija się na bazie życiowych doświadczeń, tak wyniesionych z dzieciństwa (przemoc fizyczna, napaść seksualna lub molestowanie, sytuacje traumatyczne – śmierć lub rozwód rodziców, alkoholizm, choroba bliskich, kłopoty w nauce, problemy zdrowotne), jak i wyniesionych ze związków w życiu dorosłym (przemoc, patologiczna zazdrość, gwałt, przymuszanie do nieakceptowanych form współżycia, groźby pozbawienia życia). Nakładanie się na siebie niekorzystnych doświadczeń odgrywa istotną rolę w powstaniu i ujawnianiu się syndromu wyuczonej bezradności. Skutki wyuczonej bezradności, łagodzi stopniowe odzyskiwanie przez osobę doznającą przemocy kontroli nad swoją osobą i swoim życiem.

Wyuczona bezradność prowadzi do wielu negatywnych skutków, które mogą przejawiać się w trzech sferach:

- ✓ deficyty poznawcze, które polegają na ogólnym przekonaniu, iż nie ma takich sytuacji, w których możliwa jest zmiana, że w konkretnej sytuacji nic nie można zrobić i nikt nie jest w stanie pomóc,
- ✓ deficyty motywacyjne, które polegają na tym, że osoba zachowuje się biernie, jest zrezygowana, nie podejmuje żadnych działań, aby zmienić swoją sytuację,
- ✓ deficyty emocjonalne, które objawiają się stanami apatii, lęku, depresji, uczucia zmęczenia, niekompetencji i wrogości.

Ofiara przemocy, jeśli przez lata była poniżana i wykorzystywana, potrzebuje dużo czasu, aby odbudować świadomość swojej wartości. Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcy, niemniej jednak większość potrzebuje pomocy innych. Bez odpowiedniego wsparcia ofiara przemocy nigdy nie zdobędzie się na odwagę, żeby przeciwstawić się stosowaniu wobec niej przemocy.

Niniejszy Program został opracowany w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Mroczy. Jest zgodny z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. nr 180, poz. 1493 ze zm.), stanowi podsumowanie i kontynuację działań zapoczątkowanych w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2011-2012, uchwalonego dnia 29 kwietnia 2011 roku Uchwałą Rady Miejskiej NR VIII/60/2011.

I. Podstawa prawna

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) . Rozdział drugi pt. „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne przyznając obywatelowi prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2012 r., poz. 1356 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493), która w art. 6 ust. 2 zobowiązuje gminy do: opracowania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia, tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U z 2013 r., poz.182)

Program skorelowany jest z:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Mrocza,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,

II. Przemoc w rodzinie w skali kraju

Przestępstwa polegające na znęcaniu się nad osobą najbliższą (z art. 207 Kodeksu Karnego) należą w Polsce, obok kradzieży cudzej rzeczy, przestępstw drogowych, kradzieży z włamaniem, rozbojów i wymuszeń rozbójniczych, przestępstw narkotykowych, fałszerstw i oszustw kryminalnych i gospodarczych, do najczęściej popełnianych – w 2008 roku odnotowano 21.167 takich przypadków. Statystyki policyjne stanowiące dalece niewystarczające, ale nadal podstawowe źródło informacji o skali zjawiska ujawniają ponadto, że o ile w 1999 roku liczba ofiar przemocy domowej (według „Niebieskiej Karty”) kształtowała się na poziomie 96.955 osób (w tym 55.214 kobiet i 37.475 dzieci i młodzieży do 18. roku życia), o tyle w 2010 roku liczba ta wynosiła 134.866 (w tym 82.102 kobiety i 40.113 dzieci i młodzieży do 18. roku życia).

Podobna tendencja wystąpiła w przypadku sprawców przemocy domowej. W 1994 roku odnotowano 56.847 takich osób (w tym 54.669 mężczyzn), a w 2010 roku ich liczba wyniosła 83.390 (w tym 79.204 mężczyzn). Zdecydowana większość z nich w chwili popełnienia przestępstwa była pod wpływem alkoholu. W 1999 roku stwierdzono 48.459 takich osób, a w 2010 roku – 54.030.

Na przestrzeni lat 1999-2010 wzrosła również liczba przeprowadzanych interwencji domowych dotyczących przemocy w rodzinie – w 1999 roku przeprowadzono 72.031 takich interwencji, a w 2010 – 83.488.

Fakt, iż najczęściej do przemocy w rodzinie dochodzi pod wpływem alkoholu, potwierdza Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Według Agencji w ostatnich latach znacznie wzrosła liczba osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu. Szacowany wzrost liczby osób zagrożonych uzależnieniem od alkoholu – na podstawie testu przesiewowego CAGE, który pojawił się w badaniach zarówno w 2002, jak i w 2005 roku – wynosi ok. 36%. W badaniach z 2005 r. 6,7% konsumentów alkoholu – pytanych o ostatnie 12 miesięcy życia – miało pozytywny wynik testu, (co najmniej dwie pozytywne odpowiedzi). Odnosząc ten wynik do całej populacji konsumentów (jak pokazują badania, jest to ok. 25 mln osób), można szacować, iż liczba osób zagrożonych

uzależnieniem od alkoholu wynosi obecnie w Polsce ok. 1,5-1,6 mln. To prawie dwukrotnie więcej niż wynosiły szacunki sprzed ostatnich 4-5 lat. Należy podkreślić, iż jednym z najczęstszych zagrożeń życia rodzinnego związanym z nietrzeźwością jest przemoc w rodzinie.

Według badań CBOS z 2002 roku w niemal, co piątej polskiej rodzinie (18%) dochodzi do konfliktów z powodu nadużywania alkoholu. Z kolei badania z lutego 2005 r. pokazują, że zdaniem 8% ankietowanych przyczyną konfliktów i nieporozumień w rodzinie jest nadużywanie alkoholu przez domowników. Zwykle respondenci mówili o nadużywaniu alkoholu i alkoholizmie innych domowników, rzadko o swoim.

Szerszy obraz zjawiska przemocy domowej w kraju wyłania się z badań przeprowadzonych w październiku 2007 roku przez TNS OBOP na zlecenie Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej pn. „Polacy wobec zjawiska przemocy w rodzinie oraz opinie ofiar, sprawców i świadków o występowaniu i okolicznościach występowania przemocy w rodzinie”. Wynika z nich m.in., że przemoc w rodzinie jest zjawiskiem dostrzeganym w polskim społeczeństwie; dotyczy ono średnio około połowy rodzin, znaczna część społeczeństwa uważa za normalne podczas kłótni w rodzinie obrażanie i wyzwiska (24%) oraz szarpanie i popychanie (18%), znaczny odsetek, bo prawie dwie trzecie Polaków (64%), zna w swoim otoczeniu (sąsiedztwie) rodziny dotknięte problemem przemocy, najczęściej dostrzeganymi formami przemocy są przemoc psychiczna (52%) i fizyczna (44%), w mniejszym stopniu ekonomiczna (26%) i seksualna (9%), kiedykolwiek jakiegokolwiek formy przemocy od członka rodziny doświadczył więcej niż co trzeci Polak (36%); większość z nich było ofiarami przemocy co najwyżej kilkukrotnie i wcześniej niż przed 12 miesiącami, przemoc wobec dzieci jest zjawiskiem występującym stosunkowo często (14% respondentów żyje w gospodarstwie, w którym ofiarą przemocy było dziecko), spożywanie alkoholu ma duży wpływ na występowanie przemocy w rodzinach; 46% ofiar – niezależnie od rodzaju przemocy – stwierdziło, że przynajmniej raz sprawca był w momencie zdarzenia pod wpływem alkoholu.

III. Analiza danych dotyczących realizacji procedury Niebieskie Karty

Zwykle to policjanci są pierwszymi osobami z, zewnątrz, które otrzymują sygnał o przemocy domowej i jako pierwsi mają kontakt z pokrzywdzonymi.

Od 1998 roku w celu powstrzymania przemocy domowej wprowadzono procedurę Niebieskie Karty. Procedura ta została opracowana przez Komendę Główną Policji, Komendę Stołeczną Policji oraz państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Warszawie. Procedura Niebieskie karty to ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez policjantów, zgodnie z przepisami zarządzenia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie, rozumianej w sposób określony w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Głównym założeniem powstania procedury było stworzenie dla policjantów standardu postępowania podczas interwencji dotyczącej przemocy w rodzinie i ujednolicenie powstających dokumentów. Niebieska Karta składa się z 2 części:

- Karta A – pozwala na udokumentowanie sytuacji zaistniałej na miejscu interwencji oraz podejmowanych działań, może być pomocna przy wszczęciu postępowania karnego wobec sprawcy, jako dowód procesowy.
- Karta B – stanowi informacje dla ofiar przemocy, zawiera katalog przestępstw, najważniejsze adresy i telefony instytucji oraz organizacji pomocowych.

Wypełnioną Niebieską kartę A funkcjonariusze przekazują dyżurnemu oficerowi odpowiedniej jednostki policji. Wypełnienie kart powinno odbywać się na miejscu zdarzenia, w obecności sprawcy, który powinien wiedzieć, czego się dopuścił, mieć świadomość, że zainteresował się tym wymiar sprawiedliwości i że grożą mu poważne konsekwencje.

Od dnia 1 sierpnia 2010 roku możliwość realizacji procedury NK posiadały wyłącznie dwa podmioty: policja i pomoc społeczna. Od momentu wprowadzenia nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zakładanie NK leży w kompetencjach pięciu podmiotów tj.: pomocy społecznej, policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów społecznych, oświaty i ochrony zdrowia.

Poza formularzem NK A i B istnieje też formularz C i D. Niebieska Karta C zostaje wypełniona na posiedzeniu zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej w obecności osoby, która

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2013-2015

dotknięta jest przemocą, po dokonaniu analizy sytuacji rodziny. Natomiast NK część – D wypełniają członkowie zespołu interdyscyplinarnego lub grupy roboczej w obecności osoby, co, do której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie. Większość spraw z art. 207 kodeksu karnego (znęcanie nad rodziną) nie trafia do wymiaru sprawiedliwości lub jest umarzana z powodu braku dowodów. Każde udokumentowane zdarzenie jest dowodem na ciągłość i powtarzalność przemocy, nawet, jeśli nie pociąga za sobą drastycznych skutków. Dokumentacja NK dla policji jest informacją, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy domowej. Dzielnicy ma obowiązek nie później niż w ciągu 7 dni skontaktować się z rodziną, jest zobligowany do rozpoznania sytuacji i jej systematycznego monitorowania. Niebieska karta jest również informacją powzięta podczas wykonywania czynności dla służb pomocy społecznej i przedstawicieli komisji, nie może być anulowana, wycofywana czy zmieniana na prośbę ofiar czy sprawcy przemocy.

Poniżej przedstawiono analizę sprawozdań Komendy Wojewódzkiej Policji w Bydgoszczy z przeprowadzonych interwencji domowych wobec przemocy w rodzinie za lata 2007- 2011. Dane pochodzą ze strony internetowej KWP w Bydgoszczy.

W latach 2007-2010 liczba interwencji domowych spadła, o 64%, aby w 2011 roku zwiększyć się o 100% i wynosiła 37 337. W ramach przeprowadzonych interwencji ogółem wyszczególniono interwencje, podczas których zastosowano Niebieską kartę – w 2007 roku stanowiły one prawie 13% ogółu interwencji (6 451). Również w przypadku NK z roku na rok malała ilość liczba interwencji – w roku 2011 było 4 195, co oznacza spadek w porównaniu z rokiem 2007 o 35%.

Liczba osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej również systematycznie maleje- od 9 366 osób w roku 2007 do 5 892 osób w roku 2011. Interwencje w ramach NK częściej dotyczą miast niż wsi. Z roku na rok maleje również liczba sprawców przemocy – w roku 2011 spadek o 36% w porównaniu z rokiem 2007. Sprawca częściej jest mężczyzną – średni w 95% przypadków, nieco ponad 4,5% przypadków sprawcą jest kobieta i 0,5% - osoba nieletnia. Sprawca przemocy najczęściej znajduje się pod wpływem alkoholu, w roku 2007 było to 82% sprawców, w 2011- 70%.

Liczba przypadków udzielania pomocy medycznej ogółem nie jest stała i waha się w poszczególnych latach od 122 w roku 2011 do 203 w roku 2009, częściej pomocy medycznej udzielono sprawcom przemocy niż ofiarom.

Tab.2 Dane ze sprawozdań KWP w Bydgoszczy na temat przemocy w rodzinie i procedury Niebieskie Karty.

Rodzaj statystyki	Rok				
	2007	2008	2009	2010	2011
Liczba przeprowadzonych interwencji domowych ogółem:	50301	22 551	21 013	18 201	37 337
w tym: w ramach niebieskie Kart	6 451	6333	5844	5090	4 195
Interwencje dotyczące przemocy w rodzinie- miejsce interwencji: miasto	3 970	3 726	3 336	2 960	2 471
wieś	2 481	2 607	2 508	2 130	1 724
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej ogółem:	9 366	9 187	8 500	7 329	5 892
w tym: kobiety	6 157	6 132	5 835	5 086	4 176
mężczyźni	669	681	770	700	554
małoletni do ukończenia 13 roku życia	1 732	1 584	1 211	961	751
małoletni 13-18 lat	808	790	684	582	411
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem:	6 563	6 461	5 912	5 168	4 222
w tym: kobiety	277	317	294	237	185
mężczyźni	6 271	6 131	5 600	4 904	4 024
nieletni	15	13	18	27	13
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu ogółem:	5 358	5 056	4 249	3 704	2 940
w tym: kobiety	158	173	142	101	78
mężczyźni	5 199	4 880	4 101	3 600	2 862
nieletni	1	3	6	3	0
W tym przewiezionych do izby wytrzeźwień: kobiety	56	50	35	28	25
mężczyźni	2 055	1 797	1 351	1 039	804

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2013-2015

nieletni	1	1	2	1	0
Liczba przypadków udzielenia pomocy medycznej	179	173	203	162	122
ogółem:	86	77	84	65	60
w tym: pokrzywdzony sprawca	93	96	119	97	62
Liczba dzieci odwiezionych do szpitala, placówki opiekuńczej, czy oddanych pod opiekę osoby spokrewnionej	27	13	21	11	11
Liczba postępowań przygotowawczych dotyczących przemocy domowej, w której prowadzona była NK (art.207k.k.):	151	160	163	144	645
wszczętych	108	90	3	0	448
stwierdzonych	150	147	171	151	625
zakończonych					

Źródło: Dane ze sprawozdań KWP w Bydgoszczy na temat przemocy w rodzinie i procedury Niebieskie Karty.

Przytaczając powyższe dane, należy pamiętać, że przemoc w rodzinie wiąże się z lękiem ofiar i świadków przed ujawnianiem takich przypadków, w związku, z czym przedstawione informacje mogą nie w pełni odzwierciedlać rzeczywistą skalę tego zjawiska

Diagnoza problemu przemocy w rodzinie w Gminie Mrocza została oparta na analizie realizowanego przez 2 lata programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2011-2012.

IV. Diagnoza Przemocy w Gminie Mrocza.

1. PROKURATURA REJONOWA W NAKLE NAD NOTECIĄ

W zakresie realizacji działań wynikających z: „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2011-2012” zrealizowano:

W 2011 roku

- Odnotowano 14 spraw dotyczących przemocy w rodzinie z terenu gminy Mrocza,
- W pozostałych sprawach odmówiono wszczęcia dochodzenia lub postępowanie umorzono.
- W 5 sprawach zakończonych aktem oskarżenia, sąd orzekł:
 - w 1 przypadku karę pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia,
 - w 3 przypadkach karę ograniczenia wolności.

W 2012 roku

- Odnotowano 15 spraw dotyczących przemocy w rodzinie.
- W 4 sprawach skierowano akty oskarżenia do sądu, w pozostałych sprawach odmówiono wszczęcia dochodzenia lub umorzono postępowanie.
- W 4 sprawach zakończonych aktem oskarżenia i wcześniejszych sąd orzekł:
 - w 2 przypadkach karę pozbawienia wolności w warunkowym zawieszeniu jej wykonania,
 - w 2 przypadkach karę ograniczenia wolności,
 - w 2 przypadkach dozór kuratora,
 - w 3 przypadkach zobowiązał oskarżonego do powstrzymania się od nadużywania alkoholu,
 - w 1 przypadku zobowiązał do opuszczenia lokalu.

2. POSTERUNEK POLICJI W MROCZY

Tab. 3 Dane dotyczące podejmowanych działań w zakresie przemocy w rodzinie

	2011	2012
Liczba interwencji domowych ogółem	136	189
Liczba założonych Niebieskich Kart	7	12
Miejsce założenia Niebieskich Kart wg miejsca zamieszkania	Miasto -3 Wieś - 4	Miasto – 3 Wieś – 9

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2013-2015

Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy ogółem	10	28
Kobiety	6	14
Mężczyźni	0	4
Małoletni do 13 lat	3	9
Małoletni od 13-18 lat	1	1
Liczba sprawców przemocy ogółem	7	12
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu	5	7
Formy stosowania przemocy	Psychiczna-7 Fizyczna- 5	Psychiczna-11 Fizyczna-12
Ilość wszczętych postępowań z art. 207 KK	7	12
Ilość postępowań sprawdzających z art.207 KK, zakończonych wydaniem postanowienia o odmowie wszczęcia dochodzenia	7	3

Ponadto realizowano:

- współpraca z instytucjami tj.: MGOPS, PCPR, GKRPA, Zespołem Interdyscyplinarnym, Kuratorami sądowymi, pedagogami, wychowawcami szkół w Mroczy, Kosowie i Witosławiu,
- ujawnianie zjawisk przemocy i informowanie o nich inne instytucje celem podjęcia działań,
- kierowanie wniosków do GKRPA o podjęcie leczenia odwykowego,
- działania profilaktyczne,
- w stosunku do sprawców zagrażających, a będących pod wpływem alkoholu doprowadzenie do Policyjnych pomieszczeń dla Osób Zatrzymanych w KPP Nakle nad Notecią,
- szeroko rozumiany monitoring.

3. SĄD REJONOWY W SZUBINIE

Sąd Rejonowy w Szubinie w ramach działań podejmowanych w zakresie realizacji „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2011-2012”, w roku 2012 ogółem osób osądzonych według rodzajów przestępstw za czyny kwalifikujące się, jako przemoc w rodzinie było 27, w tym:

- 1 z art. 157 § 1 kk, (Kto powoduje naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia, inny niż określony w art. 156 § 1, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5),
- 1 z art. 190 kk, (Kto grozi innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że będzie spełniona, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2),
- 24 z art. 207 § 1 kk, (Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5)
- 1 z art. 270 § 2 kk, (Jeżeli czyn określony w § 1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10)

4. SĄD REJONOWY. ZESPÓŁ KURATORSKIEJ SŁUŻBY SĄDOWEJ

Na terenie Miasta i Gminy Mrocza pracuje trzech kuratorów zawodowych Zespołu Kuratorskiej Służby Sądu Rejonowego w Szubinie:

W/w kuratorzy podejmowali szerokie działania wynikające z realizacji zadań zgodnie z „Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Mrocza” tzn.:

- ✓ Kurator zawody Rodzinny i Nieletnich jest członkiem Zespołu Interdyscyplinarnego oraz bierze udział w pracach grup roboczych. W ramach współpracy z dzielnicowym

przeprowadziła spotkania w Gimnazjum w Mroczy z młodzieżą, na których między innymi omawiano zjawisko przemocy i sposoby obrony przed nią. W ramach współpracy z pedagogiem, przeprowadziła projekt o nazwie: „Szkoła dla Rodziców”, gdzie na spotkaniach omawiano między innymi zagadnienia związane z przemocą, sposobów obrony przed nią i odpowiedzialności za jej stosowanie.

- ✓ 2 Kuratorzy prowadzą Punkt Konsultacyjno- Interwencyjny d.s. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Dyżury w ramach punktu pełnią kuratorzy, korzystając z lokalu udostępnionego przez MGOPS w Mroczy, w każdy wtorek, od 15-18, co dało w roku 2011- 47 dyżury tj. 141 godzin dyżurowych. Przyjęto łącznie w 2011 roku - 109 osób, a w 2012 – 117 osób. Dyżur pełniono przy wsparciu i udziale funkcjonariuszy – dzielnicowych Posterunku Policji w Mroczy. Dostęp jest powszechny i bezpłatny. Wśród dominujących problemów sygnalizowanych przez osoby zgłaszające się były:

- Nadużywanie alkoholu przez współmałżonka lub partnera,
- Zachowania agresywne pod wpływem alkoholu małżonków, zaburzenia emocjonalne i psychiczne,
- Problemy emocjonalne osób zgłaszających się i poczucie bezradności w stanie kryzysu życiowego, potrzeba wsparcia emocjonalnego,
- Potrzeba uzupełnienia wiedzy na temat sposobu kierowania osób uzależnionych na leczenie odwykowe,
- Brak umiejętności redakcji pism urzędowych, procesowych w podejmowanych lub planowanych czynnościach prawnych,
- Brak wiedzy na temat właściwości sądów w zakresie kierowanych spraw przedmiotowych,
- Brak umiejętności zrozumienia pism otrzymywanych z urzędów i instytucji państwowych,
- Brak znajomości funkcjonowania określonych instytucji państwowych i możliwości zgłaszania się do nich w określonych problemach.

Ze zgłaszającymi się osobami przeprowadzano rozmowy;

- W zakresie wsparcia emocjonalnego,
- Informacyjne, dotyczące sposobu reagowania na przejawy agresji, przemocy ze strony członków rodziny, praw osób poszkodowanych przestępstwem z art. 207 kk,
- Redagowano pozwы o rozwód, separację, wnioski w zakresie innych czynności prawnych (zmiana orzeczonej kary ograniczenia wolności na zastępczą karę grzywny i jej rozłożenie na raty),
- Redagowano odwołania na pisma urzędowe, procesowe,
- Udzielano informacji z zakresu wybranych zagadnień z Kodeksu Karnego, Kodeksu Karnego Wykonawczego, Kodeksu Rodzinnego i Cywilnego, postępowania przed sądem, sposobu wnioskowania o zwolnienie z kosztów składania wniosków, o powołanie pełnomocnika,
- Redagowano wzory wniosków doniesień o popełnieniu lub podejrzeniu popełnienia przestępstw z art. 207 kk.

W roku 2011 kontynuowano dalszą część spotkań edukacyjnych organizowanych przez Punkt Konsultacyjno – Interwencyjny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Mroczy.

- Problem przemocy i jej zapobieganie w kontekście obowiązujących aktów prawnych: Ustawa o przeciwdziałaniu Przemocy, rodzaje i źródła przemocy domowej, fazy przemocy domowej, mity i stereotypy dotyczące przemocy w rodzinie, zakres działania instytucji wsparcia społecznego,
- Sytuacja dziecka podczas separacji małżeńskiej, w rodzinie niepełnej, pomoc dziecku w przystosowaniu się do nowego związku rodzica, problemy emocjonalne dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, przemocą domową.
- Kwestie uzależnienia od alkoholu i narkotyków.

Uczestnicy wyposażeni byli każdorazowo w materiały edukacyjne zawierające treści omawiane na warsztatach, opracowane przez kuratorów.

W 2012 roku ponadto zorganizowano:

- 1 spotkanie dla rodziców uczniów Gimnazjum w Mroczy – pt.: „Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich”,
 - 2 spotkania dla pracowników socjalnych, asystentów rodzinnych z MGOPS w Mroczy z zakresu: przemocy w rodzinie, władzy rodzicielskiej, opieki prawnej, kurateli, przysposobienia i alimentacji, ubezwłasnowolnienia, wnioskowania o leczenie odwykowe i psychiatryczne, struktury sądownictwa w Polsce, właściwości sądów, zagadnień z zakresu k.k., Kodeksu karnego wykonawczego, Kodeksu rodzinnego, ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, procedur wnioskowych.
- Ponadto kuratorzy włączyli się w przygotowanie i zorganizowanie upominków na piknik dla rodzin dysfunkcyjnych „Mamo, tato jestem”, który odbył się w dniu 26.05.2012 roku.

Kurator Rodzinny podjął działania:

- W ramach prac w Zespole Interdyscyplinarnym,
- Prowadził nadzory wraz z kuratorami społecznymi w sprawie 11 rodzin, w których występuje przemoc,
- Przeprowadzono spotkań wraz z dzielnicowym w Gimnazjum w Mroczy z młodzieżą, gdzie omawiano zjawisko przemocy i sposobów obrony przed nią,
- Prowadził z pedagogiem w Gimnazjum w Mroczy „Szkołę dla Rodziców” – omawiano m.in. tematy z przemocą, sposobów obrony przed nią i odpowiedzialności za jej stosowanie,
- Stała współpraca z placówkami oświatowymi na terenie gminy Mrocza w zakresie rozwiązywania problemów uczniów, a także spotkania z rodzicami, gdzie podejmowano m.in. tematy związane z przemocą,
- Przeprowadził spotkanie z uczestnikami WTZ: „Nasz Dom” w mroczy oraz ich rodzicami – opiekunami prawnymi i kuratorami, na których podejmowano również tematy związane z przemocą.

5. MIEJSKO GMINNY – OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W MROCZY

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje swoje zadania zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 182) obowiązującą od 01.05.2004 r. oraz aktami wykonawczymi.

Z analizy danych wynika, że na ogólną liczbę mieszkańców - 9 313 (stan na 31.12.2012) ok. 15,8% korzystało z pomocy społecznej – 1 469 (2011 r. na 9 344 mieszkańców, 14,6% korzystało z pomocy społecznej – 1 362).

Teren Miasta i Gminy Mrocza jest podzielony na 5 rejonów działania pracowników socjalnych. Do właściwego zdiagnozowania środowiska ubiegającego się o pomoc społeczną pracownicy socjalni mają obowiązek współdziałania z organami samorządów, instytucjami i organizacjami pozarządowymi. Tam, gdzie przyznana jest pomoc, a nie ma współdziałania, pracownik socjalny wnioskuję o wstrzymanie kierowanej pomocy. W środowiskach, gdzie istnieje prawdopodobieństwo marnotrawienia przyznanej pomocy finansowej udziela się jej w formie rzeczowej.

5.1. Działania z zakresu profilaktyki.

W ramach działań statutowych i posiadanych zasobów realizowana jest na bieżąco profilaktyka w ramach poradnictwa socjalnego.

MGOPS podjął działania w 2011 i 2012 roku w zakresie pozyskania dodatkowych środków na realizację zadań profilaktycznych wynikających z realizacji „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2012” - niestety projekty nie zostały pozytywnie zaopiniowane, co uniemożliwiło ubieganie się o dofinansowanie z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

5.2. Praca socjalna

Praca socjalna jest profesją, która polega na prowadzeniu polityki społecznej w zakresie podnoszenia dobrobytu i poprawy jakości życia.

Istnieje wiele definicji pracy socjalnej, ale najczęściej pojmuje się ją w sposób następujący:

- jest to działanie społeczne polegające na rozpoznawaniu warunków rzeczywistości materialnej i niematerialnej, w których zachodzi potrzeba ratownictwa, opieki i pomocy;
- to profesjonalny sposób budzenia wyższych potrzeb, uświadamiania celów i mobilizowania jednostek, grup i społeczności do umiejętnego podejmowania wysiłków dla polepszenia swojego losu.

W praktyce pracownicy socjalni zajmują się problemami, które zagrażają prawidłowemu funkcjonowaniu społeczeństwa i starają się łagodzić nierówności, które niekorzystnie oddziałują na sytuację materialną ludzi i społeczeństwa. Dlatego praktyka pracy socjalnej obejmuje profesjonalną pomoc dla jednostek, rodzin, grup, organizacji i społeczności, aby wzmocnić lub przywrócić ich zdolność do optymalnego funkcjonowania i stworzyć sprzyjające temu warunki społeczne.

Pracownicy socjalni podejmują działania w bardzo wielu formach pracy socjalnej m.in. stosując kontrakt socjalny.

Tab. 4 Praca i kontrakt socjalny

Praca socjalna	2011	2012
Liczba rodzin	464	367
Liczba osób w rodzinach	1564	1223
Kontrakt socjalny	2011	2012
Liczba osób objęta kontraktami socjalnymi	32	150

Dane: Na podstawie sprawozdania MPiPS za 2011 i 2012

5.3. Asystentura rodzin.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2011r. Nr 149, poz. 887 z późn.zm.), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 roku, wprowadziła m.in. asystenta rodzin, którego gmina zatrudnia celem wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Poza tym gmina powinna zapewnić wsparcie, polegające na:

- analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
- podniesieniu świadomości opiekuńczo-wychowawczej rodziny;
- pomocy w integracji rodziny;
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
- dążeniu do reintegracji rodziny.

Praca z rodziną jest prowadzona w formie pracy z rodziną (asystent rodziny) i pomocy w opiece i wychowaniu (placówki opiekuńczo-wychowawcze). Rodzina natomiast może uzyskać wsparcie od instytucji podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny, placówek wsparcia dziennego oraz rodzin wspierających.

Od 9 stycznia 2012r. zatrudniony jest w MGOPS Mrocza 1 asystent rodziny.

W ramach pracy z rodzinami z niewydolnością opiekuńczo-wychowawczą i niezaradnością życiową objął działaniami 25 rodzin, z 2 rodzinami zakończył współpracę i prowadzi monitoring.

5.4. Poradnictwo psychologiczne

Od marca 2012r. w MGOPS w Mroczy organizowane jest poradnictwo psychologiczne dla rodzin będących w kryzysie oraz z niewydolnością opiekuńczo-wychowawczą. W ramach spotkań odbywają się konsultacje indywidualne oraz spotkania grupowe tzw. Terapia rodzin. Do końca grudnia 2012 roku 37 osób odbyło konsultacje z psychologiem.

5.5. Wsparcie finansowe

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Jej zadaniem jest zapobieganie sytuacjom wyżej wspomnianym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem. Rodzaj pomocy, forma oraz rozmiar świadczenia powinny być odpowiednie do okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy. Natomiast potrzeby powinny zostać uwzględnione, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej.

Tab. 5 Przyznana pomoc

Wyszczególnienie	Rok 2011	2012
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie w ramach zadań własnych i zleconych	691	767
W tym świadczenia pieniężne	388	448
Liczba rodzin ogółem	390	444
Liczba osób w rodzinach	1362	1469
Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenia w ramach zadań własnych	688	763
Liczba rodzin ogółem	387	440
Liczba osób w rodzinach	1356	1459
Liczba rodzin		
Powody przyznania pomocy	2011	2012
Ubóstwo	124	102
Bezrobocie	343	299
Niepełnosprawność	109	117
Długotrwała i ciężka choroba	60	72
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. i prowadz. gospod. domowego	104	94
W tym: Rodziny wielodzietne	34	36
Alkoholizm	35	24
Potrzeba ochrony macierzyństwa	72	73
Bezdomność	13	8
Opuszczenie zakładu karnego	11	6
Przemoc w rodzinie	3	3
Zdarzenia losowe	9	1
Kłęski żywiołowe i ekologiczne	-	-
Świadczenia pieniężne z pomocy społecznej	2011 (zł)	2012(zł)
Zasiłek stały	152 024	171 770
Zasiłek okresowy	419 899	673 887
Zasiłek celowy	75 286	74 267
Posiłek:	166 876	210 718
W tym dla dzieci	115 521	105 206
Schronienie	3 486	14 504
Usługi opiekuńcze	36 376	26 867
Odpłatność gminy za pobyt w DPS	145 827	110 185

Dane: Na podstawie sprawozdania MPiPS za 2011i 2012r.

5.6.Zapewnienie schronienia osobom bezdomnym lub potrzebującym wsparcia

Przy Miejsko Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Mroczy od kilku lat istnieje Ośrodek Wsparcia dla Osób Bezdomnych. Osoby, które nie mają stałego miejsca zamieszkania przebywają w nim na mocy przyznanej decyzji. W okresie od stycznia do grudnia 2011 r. w powyższym Ośrodku przebywało 6 osób. Natomiast od stycznia do grudnia 2012r. przebywało 8 osób. Odpłatność za pobyt uzależniona jest od sytuacji finansowej osoby umieszczanej.

5.7. Koordynacja działań Gminnego Zespołu interdyscyplinarnego

Obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu zapewnia Miejsko – Gminnym Ośrodek Pomocy Społecznej w Mroczy. Obsługa oznacza:

- ✓ zapewnienie pomieszczenia na obrady Zespołu lub grup roboczych,
- ✓ zapewnienie materiałów papierniczo – biurowych na potrzeby pracy Zespołu/grup roboczych (papier, toner, znaczki pocztowe, możliwość ksero, udostępnienie komputera, pieczętka,

tablice informacyjne w razie potrzeby, teczki na przechowywanie i segregowanie informacji, szafy na przechowywanie danych wrażliwych, które będą w posiadaniu Zespołu),

- ✓ zapewnienie obsługi administracyjnej Zespołu (prowadzenie korespondencji, kontakt z członkami Zespołu/grup roboczych, sporządzanie protokołów). Środki finansowe na obsługę zespołu i grup zaplanowano w budżecie MGOPS w Mroczy na 2012 rok oraz podejmowane są działania w ramach aplikowania o środki zewnętrzne na działania zespołu z MPiPS.

6. ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

Efektywne działania na rzecz dzieci krzywdzonych i ich rodzin wymagają współpracy instytucji, które takimi problemami zajmują się, na co dzień. Do tych instytucji należą: pomoc społeczna, Policja, placówki oświatowe – szkoły, placówki ochrony zdrowia, Kościół. Zwiększenie skuteczności tej współpracy jest możliwe dzięki powołaniu lokalnych zespołów interdyscyplinarnych. Współpraca zespołowa sprzyja koordynacji działań na rzecz danej rodziny. Zapobiega powielaniu się tych działań, poszerza wiedzę o rodzinie, wykorzystuje potencjał członków zespołu do opracowania możliwie najlepszej strategii działania.

Nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 10 czerwca 2010 roku o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz innych ustaw (Dz.U. Nr 125, poz. 842), w dodanym art. 9a do ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, nakłada na gminy obowiązek podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Obsługę administracyjną – techniczną zespołu zapewnia Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Mroczy. Rada Miejska w Mroczy w drodze Uchwały NR V/26/2011 z dnia 28 stycznia 2011 roku określiła tryb oraz sposób powoływania i odwoływania członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, a także szczegółowych warunków jego funkcjonowania. W dniu 27 lipca 2011r. Zarządzeniem Burmistrza Miasta i Gminy Mrocza powołano Zespół Interdyscyplinarny, w którego skład weszło 12 osób z różnych instytucji. Pierwsze spotkanie odbyło się 30 sierpnia 2011 roku, na którym został wybrany przewodniczący i jego zastępca.

- ✓ W okresie od sierpnia do grudnia 2011r. odbyły się 2 spotkania Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w sierpniu i listopadzie. Do zespołu wpłynęły 2 Niebieskie Karty założone przez Policję i powołano 2 grupy robocze. W związku z tym odbyły się 3 spotkania grup roboczych. W okresie od stycznia do marca 2012 roku odbyło się 1 spotkanie zespołu w styczniu.
- ✓ Do zespołu w 2012r. wpłynęło 15 Niebieskich Kart, z czego 3 zostały założone przez MGOPS, 1 przez pedagoga szkolnego i 11 przez Policję, w związku, z czym powołano 15 grup roboczych, które odbyły 82 spotkania.
- ✓ W zakresie Niebieskich Kart założonych w 2012r. w 4 przypadkach zakończono działania ze względu na brak współpracy ze strony ofiar i sprawców, a także ze względu na ustanie przemocy.

7. GIMNAZJUM IM. JANA PAWŁA II W MROCZY

W ramach „Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2011-2012” gimnazjum realizowało następujące zadania:

- Dla rodziców klas I i II odbyły się spotkania z kuratorami zawodowymi nt. odpowiedzialności rodzicielskiej i prawnej za dziecko. Ponadto podczas zajęć „Szkoły dla Rodziców” poruszano problematykę powinności rodzicielskich i konsekwencji prawnych wynikających z zaniedbań opiekuńczo – wychowawczych, w tym przemocy w rodzinie. Zajęcia prowadziły kurator i pedagog szkolny.
- Dla uczniów klas pierwszych odbyły się lekcje profilaktyki realizowane przez pedagoga szkolnego nt. Przemocy domowej. Uczniowie dowiedzieli się m.in. gdzie mogą szukać pomocy.
- Zorganizowano również pogadanki z kuratorem i policjantem, podczas których omawiano m.in. zagrożenia związane z przemocą oraz tolerancją.

- Pedagog szkolny systematycznie uczestniczy w posiedzeniach zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych.
- W 3 rodzinach, których dzieci są uczniami gimnazjum stwierdzono przemoc domową, dla których zorganizowano spotkania z pedagogiem szkolnym, zajęcia socjoterapeutyczne i indywidualne.

8. SZKOŁA PODSTAWOWA IM. WOJSKA POLSKIEGO W MROCZY

Charakter działań profilaktycznych w szkole jest różnorodny w zależności od potrzeb osób, do których są kierowane. Działania te odbywają się na różnych płaszczyznach:

- Ukierunkowane na uczniów klas I-III;
- Ukierunkowane na uczniów klas IV-VI;
- Ukierunkowane na nauczycieli;
- Ukierunkowane na rodziców/prawnych opiekunów.

Zadania z zakresu działalności wychowawczej i zapobiegawczej realizowane są odpowiednio na zajęciach profilaktycznych:

- ✓ Dydaktyczno-wychowawczych;
- ✓ Rewalidacyjnych;
- ✓ Terapii pedagogicznej;
- ✓ Terapii psychologicznej.

Tematyka profilaktyczna sygnalizująca przemoc w rodzinie jest realizowana również przez wychowawców na godzinach wychowawczych.

Odbywają się cykliczne spotkania z rodzicami "Szkoła dla Rodziców", gdzie realizowana jest między innymi tematyka dotycząca przemocy w rodzinie.

Profilaktyka na terenie szkoły realizowana jest przy współpracy:

- Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,
- Sądu Rejonowego,
- Komendy Policji,
- Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Rodzinnego Ośrodka Diagnostyczno-Konsultacyjnego,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego,
- Asystenta rodziny

Działalność informacyjna obejmuje upowszechnianie wśród uczniów, rodziców i nauczycieli informacji na temat zagrożeń związanych z przemocą w rodzinie oraz skutków prawnych związanych z naruszeniem przepisów. Przekaz informacji odbywa się poprzez:

- Udostępnianie przez bibliotekę szkolną, nauczycieli i pedagoga fachowej literatury tematycznej i psychologiczno-pedagogicznej (z pozyskanych środków finansowych biblioteka została wyposażona w fachowe materiały i publikacje do prowadzenia zajęć profilaktycznych);
- Spotkania z przedstawicielami prawa – funkcjonariuszami policji, kuratorem sądowym;
- Indywidualne rozmowy i spotkania z pedagogiem szkolnym, psychologiem;
- Przygotowanie materiałów tematycznych dla rodziców i nauczycieli -ciekawostek internetowych (adresy stron, na których można znaleźć informacje z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania przemocy w rodzinie).

Doskonalenie kadry pedagogicznej w celu podwyższenia swoich kompetencji psychologiczno-pedagogicznych, odbywa się poprzez udział w warsztatach, szkoleniach, kursach, konferencjach, debatach, spotkaniach ze specjalistami, przedstawicielami prawa.

9. SZKOŁA PODSTAWOWA IM. ADAMA MICKIEWICZA W WITOSŁAWIU

W szkole systematycznie realizowany jest program w obrębie, którego omawiane są zagadnienia dotyczące przemocy w rodzinie.

- Nauczyciele w klasach I-III podejmują wybrane problemy z obszaru działań profilaktycznych w toku zajęć edukacyjnych z uwzględnieniem zróżnicowanych metod pracy.
- W klasach IV-VI prowadzone były zajęcia profilaktyczne przez pedagoga szkolnego dotyczące przemocy, agresji oraz z przedstawicielem policji i Straży Miejskiej na temat agresji, przemocy i cyberprzemocy.
- Działania profilaktyczne podejmowane na lekcjach wychowawczych w stosunku do wychowanków oraz ich rodziców i opiekunów.
- Zgodnie ze Szkolnym Programem Profilaktycznym systematycznie prowadzona jest przez wychowawców i pedagoga szkolnego diagnoza bieżącej sytuacji rodzin w szkole. Jej celem jest udzielanie uczniom fachowej pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- Ponadto działalność informacyjna pedagoga obejmuje upowszechnianie wśród uczniów i nauczycieli informacji na temat zagrożeń związanych z przemocą oraz skutków prawnych związanych z naruszeniem przepisów.
- Ważną rolę odgrywa także doskonalenie kadry pedagogicznej: warsztaty, szkolenia, kursy i spotkania ze specjalistami oraz przedstawicielami prawa, celem podwyższania swoich kompetencji psychologiczno-pedagogicznych.

10. NIEPUBLICZNA SZKOŁA PODSTAWOWA „KMK KOS” W KOSOWIE

W szkole podejmowano szereg zadań po uprzedniej analizie problemów pojawiających się w środowisku lokalnym w tym zakresie. Po zdiagnozowaniu problemów częstymi czynnikami szkodliwymi były:

- ✓ Zachowania agresywne wśród uczniów (drobne bójki, zaczepki),
- ✓ Brak wzorców rodzinnych w zakresie kształtowania zdrowego stylu życia i poprawnych zachowań,
- ✓ Niewłaściwe zasady współżycia między ludźmi (konflikty uczeń-0uczeń, motyw kozła ofiarnego, brak akceptacji w grupie rówieśniczej).

Działania podejmowane przez wychowawców:

- Przeprowadzenie ankiet wśród uczniów, nauczycieli i rodziców na temat poziomu bezpieczeństwa w szkole i zapoznanie rodziców z wynikami,
- Pogadanki tematyczne na lekcjach wychowawczych,
- Współpraca z instytucjami wspierającymi szkołę: MGOPS w Mroczy, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Nakle nad Notecią, pielęgniarką środowiskową, Sądem Rodinnym, PCPR w Nakle nad Notecią, policją, GKRPA w Mroczy,
- Przystąpienie szkoły do programu społecznego: „Szkoła bez przemocy”, którego celem jest przeciwdziałanie przemocy w szkole poprzez zwiększenie świadomości problemu, zmianę postaw wobec przemocy. (Przyjęcie kodeksu szkoły bez przemocy, diagnoza poziomu bezpieczeństwa w szkole, pedagogizacja rodziców, spotkania z policjantem, tematyczne lekcje wychowawcze, gazetki szkolne),

11. FUNDACJA „CIVITAS” W NAKLE NAD NOTECIĄ

W związku z § 4 umowy o współpracy zawartej 2 listopada 2010 roku pomiędzy Fundacją: „Civitas” a Gminą Mrocza dotyczącej realizacji projektu „Poradnictwo prawne i obywatelskie dla mieszkańców powiatu nakielskiego”, na który Fundacja „Civitas” otrzymała dofinansowanie na podstawie umowy UDA-POKL.05.04.02-00-649/10-00 zawartej 19 października 2010 roku z

Ministrem Pracy i Polityki Społecznej, przedstawione poniżej informacje o ilości osób, które od początku realizacji projektu skorzystały z porad udzielanych w ramach projektu.

Od początku realizacji projektu, czyli od grudnia 2010r. do końca grudnia 2012r. udzielono łącznie 3124 porad, z czego Punkt Porad Prawnych i Obywatelskich w Mroczy udzielił 381 porad. Na podstawie elektronicznej bazy danych Związku Biur Porad Obywatelskich, w której ewidencjonowane są porady fundacji dokonaliśmy analizy porad udzielonych w ramach projektu mieszkańcom gminy Mrocza.

Tab.4 Porady udzielone mieszkańcom gminy Mrocza w roku 2011 i 2012

Dziedzina	Od XII 2010-XII 2012
Mieszkania	38
Przestępczość	26
Rodzina	80
Roszczenia i zobowiązania finansowe	20
Urzędy i sądy	55
Własność	100
Świadczenia i zasiłki	18
Zadłużenia	17
Zatrudnienie	22
Zdrowie	5
Suma	381

12. MROTECKIE STOWARZYSZENIE „KLUB ABSTYNENTA” W MROCZY

Mroteckie Stowarzyszenie „Klub Abstynenta” w sposób bezpośredni nie bierze udziału w realizacji programu pt. „Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2011-2012”.

Wraz ze Świetlicą Środowiskową w Mroczy przy MGOPS, klub propaguje w środowisku lokalnym zdrowy i trzeźwy styl życia poprzez grupy wsparcia, zjazdy trzeźwościowe, pikniki i biwaki rodzinne oraz spotkania rocznicowe, w których biorą udział również osoby współzależnione oraz nieuzależnione od alkoholu – otoczenie (integracja społeczna). Rozpowszechniając zdrowy styl życia, członkowie klubu biorą również udział w wycieczkach i zabawach tanecznych bezalkoholowych, również organizowanych przez inne kluby z regionu.

13. ŚWIETLICA

Świetlica działa przy MGOPS w Mroczy obejmuje opieką 15 dzieci między 8-15 rokiem życia, są to dzieci przeważnie z rodzin z niewydolnością opiekuńczo-wychowawczą lub bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w kryzysie. Celem świetlicy jest zapewnienie dzieciom i młodzieży zorganizowanej opieki wychowawczej po zajęciach lekcyjnych, ponadto opiekun świetlicy służy wsparciem w rozwiązywaniu trudnych problemów życiowych i osobistych dzieci, z którymi się borykają.

Podczas zabaw wychowankowie uczą się szacunku do siebie i innych poprzez m.in. używanie słów proszę, dziękuję, przepraszam. Dzięki temu propaguje się właściwy model życia bez przemocy. Ponadto, co roku organizowane są m.in. śniadania wielkanocne i kolacje wigilijne dla dzieci przy udziale rodziców. Współpraca ta zmierza w kierunku umacniania więzi rodzinnej, prowadzenia ewentualnych zmian: modyfikowania postaw rodzicielskich oraz stymulowania wzrostu świadomości wychowawczej rodziców, a także wspierania ich działań pozytywnych i naprawczych wobec swoich dzieci. Dzieci i młodzież chętnie biorą udział w festynach, przez co integrują się ze społecznością lokalną, a jednocześnie uczą się współpracy oraz przełamują bariery związane z wystąpieniami publicznymi przed publicznością. W sierpniu 2011 roku brały czynny udział w organizowanym przez świetlicę festynie rodzinnym. W styczniu 2012 roku przystąpiono do konkursu „Aktywizacja środowisk wiejskich w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i innych uzależnień”. W konkursie tym program „Moja Przyszłość – moja decyzja” został wyróżniony i

otrzymał grant. Programu będzie realizowany od połowy 2012 roku. Uczestnicy brali udział w organizacji festynu zorganizowanego 26.05.2012 roku pt. "Mamo, Tato Jestem". Celem organizatorów było ukazanie problemów przemocy w rodzinie.

V. CEL GŁÓWNY PROGRAMU, CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA

Cel główny, wyznaczony w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2013-2015, jest następujący:

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie w Gminie Mrocza, zapewnienie ochrony jej ofiarom oraz skuteczne oddziaływanie na jej sprawców

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów operacyjnych oraz działań.

Cel operacyjny 1.:

Wsparcie rodzin, w których stosowana jest przemoc.

Działania:

- Udzielanie przez MGOPS pomocy finansowej i rzeczowej oraz specjalistycznego poradnictwa rodzinom dotkniętym przemocą.
- Zintensyfikowanie pracy socjalnej z rodzinami, w których stosowana jest przemoc.
- Prowadzenie – w szczególności przez przedstawicieli Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, punktów konsultacyjnych, telefonów zaufania, placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (w tym świetlic) i Straży Miejskiej – poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, głównie poprzez podejmowanie działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie; podejmowanie współpracy w tym zakresie z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Policją, organizacjami pozarządowymi.
- Tworzenie grup wsparcia i samopomocowych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
- Kontynuowanie działalności i utrzymanie funkcjonujących: Punktu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz świetlicy.
- Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i prawnej dla rodzin dotkniętych przemocą.
- Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
- Oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie poprzez motywowanie ich i kierowanie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych.

Cel operacyjny 2.:

Podniesienie świadomości mieszkańców gminy w zakresie przemocy w rodzinie.

Działania:

- Zwiększenie wiedzy mieszkańców miasta na temat przemocy w rodzinie m.in. poprzez organizowanie prelekcji i pogadek oraz upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych, w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy w rodzinie.
- Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki agresji i przemocy, m.in. poprzez kontynuowanie działalności placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego dla

dzieci i młodzieży (w tym świetlicy), organizowanie zajęć w ramach szkolnych programów profilaktyki oraz imprez środowiskowych.

- Prowadzenie działalności profilaktycznej z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie wśród osób dorosłych, m.in. poprzez promowanie grup wsparcia i samopomocowych, organizowanie spotkań edukacyjnych i zajęć warsztatowych, wdrażanie programów psychoedukacyjnych.
- Organizowanie dla nauczycieli szkoleń i warsztatów dotyczących przemocy w środowisku szkolnym i rodzinnym.
- Doskonalenie kadr pracujących z ofiarami przemocy w rodzinie.
- Współuczestnictwo w programach i kampaniach społecznych poświęconych przemocy w rodzinie i jej skutkom.

Cel operacyjny 3.:

Zacieśnienie współpracy pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania:

- Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie, w tym z udziałem mieszkańców gminy.
- Zintensyfikowanie działalności zespołu interdyscyplinarnego.
- Poprawa koordynacji działań różnych instytucji, służb i organizacji pozarządowych działających w mieście (bądź obejmujących zasięgiem działania jego mieszkańców) w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym Zespołu Interdyscyplinarnego, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punktu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, punktów konsultacyjnych, telefonów zaufania, placówek oświatowych i opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (w tym świetlic), Policji, Straży Miejskiej, Sądu Rejonowego i kuratorów sądowych, organizacji pozarządowych i Kościoła oraz społeczności lokalnej.
- Rozszerzanie i podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

VI. REALIZACJA PROGRAMU

Działania wyznaczone w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta i Gminy Mrocza na lata 2013-2015 mają charakter ciągły.

Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Burmistrz Miasta i Gminy Mrocza, Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Miejsko- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, punkty konsultacyjne, telefony zaufania, grupy samopomocowe i Straż Miejska.

Partnerami w realizacji działań są z kolei: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie, inne ośrodki wsparcia, placówki ponadgimnazjalne, specjaliści, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, policja, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródłami finansowania działań będą: budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Miasta
i Gminy Mrocza na lata 2013-2015

Do oceny stopnia wdrożenia działań zostaną wykorzystane następujące wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu przemocy w rodzinie,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu,
- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba rodzin objętych poradnictwem oraz liczba udzielonych porad,
- liczba przeprowadzonych interwencji,
- liczba grup wsparcia i grup samopomocowych dla rodzin dotkniętych przemocą,
- liczba osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie objętych wsparciem przez Punkt Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- liczba dzieci objętych pomocą w ramach świetlicy,
- liczba osób przebywających w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności edukacyjnej i informacyjnej oraz szkoleniowej,
- liczba programów i kampanii społecznych, w których brano udział,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba powołanych grup roboczych,
- liczba osób objętych oddziaływaniem grup roboczych,
- liczba organizacji pozarządowych, z którymi podejmowano współpracę.

Sprawozdanie z realizacji Programu przygotowuje Zespół Interdyscyplinarny i przedstawia je Burmistrzowi oraz Radzie Miejskiej.